

1948-7-8

IZ BRATSKOG SOVJETSKOG SAVEZA

OGROMNO PREMAŠENJE PLANA — IZVRŠENJE POSILIJEKATNE STALJINSKE PETOLJETKE ZA ČETIRI GODINE

Tokom prve dvije godine Staljinškog petogodišnjeg plana proizvodnja ribarstva sistematski se povećava. Međutim i potrebe stanovništva Sovjetskog Saveza na svježoj i prerađenoj ribi rastu i nisu još potpuno podmirene. U isto vrijeme proizvodne mogućnosti tako reći bezbrojnih rijeka, jezera, potoka, ribnjaka, kao i nepreglednih mora Sovjetskog Saveza nisu ni izdaleka potpuno obuhvaćene ribarskim iskorištavanjem.

Uspjesi, koji su postignuti u prve dvije godine ove Pjatiljetke izazvali su među masama trudbenika silan radni elan, koji je doveo do općenarodnog zaključka, da se poslijeratna Pjatiljetka izvrši za četiri godine. Ovom plemenitom zadatku podvrgava se aktivnost svakoga poduzeća, ustanove i svakoga trudbenika.

Ribari-kolhoznici, radnici, majstori, inženjeri, tehničari i službenici ribarske privrede u glavnim ribarsko-privrednim bazenima Sovjetskog Saveza uputili su svečana pisma drugu Staljinu. U tim pismima izražavaju tvrdnu odlučnost da preuzete obaveze po planu ispune prije roka.

Pokazuju se izvanredni uspjesi nezadrživog porasta socijalističkog takmičenja, koje je zavladao među masama ribarskih trudbenika. (zt.)

STALJINSKE NAGRADE U RIBARSTVU

U Moskvi je 3. VII. 1948. objavljena odluka Ministarskog savjeta SSSR o dodjeljivanju Staljinških nagrada za istaknute pronalazke i naročito usavršenje metoda proizvodnje u g. 1947. Među odlikovanim novatorima prvi puta se nalaze naučni radnici i tehničari ribarske privrede.

Jedna grupa od petorice tehničara, dobila je Staljinšku nagradu za pronalazak i praktično uvođenje u ribarsku privredu metoda hidrauličke mehanizacije.

Druga grupa od četvorice trudbenika odlikovana je za otkriće potpuno novih rajona za ribolov haringe u Barenčovom moru. Po opažanjima ove grupe — među njima je vođa-kapetan ribarskog broda G. P. Koroljov — moglo se je predvidjeti gdje se nalaze mjesta skupljanja i kamo se sele krupne i zrele murmanske haringe. Ova mjesta do sada nisu bila poznata ni sovjetskim ni inostranim ribarima ni ribarskim naučnim radnicima. Ekspedicije, koje su pošle u te predjele u Barenčovom moru stvarno su našle na predviđenim mjestima ogromna jata haringi. Na tome nije ostalo. Ista grupa četvorice nije se zadovoljila time, da je njihovo predviđanje bilo tačno, nego su stali na čelo ribarske flotilje i s njom na debelom moru radeći, postavili temelje obuhvaćanju i osvajanju novoga velikog rajona ribolova.

Sva ova djela sovjetskih ribarskih trudbenika pokazuju kako daleko je uznapredovala sovjetska ribarska privreda i ribarska nauka, naoružana dijalektičkim metodom istraživanja. (zt.)

PROUČAVANJE RIJEKA U SOVJETSKOM SAVEZU

Na Svesaveznom savjetovanju hidrobiologa u Moskvi održano je 29 predavanja. Pokazalo se je, da je hidrobiologija u snažnom poletu. Za vrijeme blokade Lenjingrada naneseni su upravo hidrobiologiji teški udarci, jer su krup-

ni hidrobiolozi — limnolozi izginuli i pomrli. Nestalo je osnivača ruske hidrobiologije akademika S. A. Zernova, kao i sljedećih naučnih radnika hidrobiologa-limnologa: V. M. Rilov, G. J. Vereščagin, B. S. Greze, A. L. Bening, A. A. Černovskij, P. F. Domračev i S. S. Smirnov.

Usprkos ovih gubitaka hidrobiologija u Sovjetskom Savezu razvija se i napreduje, što dokazuje i Svesavezno savjetovanje i njegovi rezultati.

Iz predavanja i referata vidi se, da po cijeloj ogromnoj teritoriji Sovjetskog Saveza kipi rad na proučavanju poplavnih područja, novih vodenih akumulacija, izvora i delta rijeka, a naročito se pažljivo i brižljivo sve više proučavaju rijeke.

Ribarsko-gospodarska istraživanja zauzimaju krupno mjesto u svim tim radovima. Osobito se ispituje hrana riba i baze prirodne hrane, kao i pitanja vještačkog razmnožavanja riba.

Velika pažnja i ogroman rad uložen je u rješavanje zapletenih problema onečišćavanja ribolovnih voda sa otpacima industrije. Pokazalo se je, da otpatci industrije rastu i postizavaju ogromne količine tako, da i najveće i vodom najbogatije rijeke, kao na pr. Volga, ne mogu više da bez štete za ribarstvo primaju u sebe tako ogromne količine industrijskih tekućih i krutih otpadaka. Voda postaje nesposobna za snabdijevanja gradova i same industrije i stvara se na oko bezizlazni krug štetnosti. Biološke i mehaničke metode čišćenja vode i industrijskih otpadaka proučene su te je pristupljeno postepenom uklanjanju ovih teškoća, koje će biti sigurno isto tako uspješno riješene kao i druga mnogo krupnija pitanja socijalističkog gospodarstva.

Zaključeno je, da će se svake godine održavati Svesavezna savjetovanja hidrobiologa, nadalje da će se među ostalim izdanjima u najkraće vrijeme izdati »Život slatkih voda SSSR-a«. (zt.)

50-GODIŠNJICA VOLGO-KASPIJSKE NAUČNO-RIBARSKJE STANICE

Razvojni put ove naučne ustanove od njenog početka za vrijeme carske Rusije do danas, pruža nam osobito jasnu sliku jednog životarenja od osnutka do Oktobarske revolucije i snažnog poleta u Sovjetskom Savezu.

God. 1891. nije usvojen prijedlog za osnivanje testanice, iako je traženo samo 1950 rubalja godišnje za pokriće troškova cijele ustanove. Tadanja ministarstva poljoprivrede i Komitet ribarske industrije nisu bili zainteresirani za ovakve ustanove. Koncem g. 1897. sanitarno-bakteriološki laboratorij i mali ribarsko-gospodarski muzej dobili su nove prostorije i neslužbeni naziv Ihtiološkog instituta, a svo osoblje toga »Ihtiološkog instituta« tokom dugog vremena sastojalo se od liječnika Uprave ribarske privrede. Ovo životarenje s ne osobitim promjenama na bolje, trajalo je godinama.

Poslije Oktobarske revolucije ukinuta su sva privatna ribolovna prava na sovjetskim vodama i započelo je novo razdoblje naučno-ribarskih istraživanja na proširenom frontu rada na području Volge i Kaspijskog mora. Osnovane su pomoćne i filijalne stanice pa je već 1921. god. broj osoblja iznosio 526.

Danas pred stanicom stoje, među ostalim zadacima, u prvom redu zadaci, da se osigura visok i stalan ribar-

ski ulov i da se ustanove razlozi kolebanja brojnog stanja riba te da se postigne mogućnost regulisanja toga stanja.

O ogromnom radu i značenju ove stanice u Astrahanu za ribarstvo, nije moguće kratko pisati, jer rezultati njenog rada prikazani su u mnogim debelim svescima naučnih izdanja. U sastavu stanice ima 7 laboratorija, 6 lokalnih promatračkih punktova, biblioteka od 25.000 knjiga i oko 1500 rukopisa s naučnim radovima. Radni kolektiv stanice usko je povezan u zajedničkom radu sa svim ostalim ustanovama ribarske nauke u SSSR-u i do sada neviden napredak ribarstva na Volgi i Kaspijskom moru ne može se ni zamisliti bez rada te stanice. (zt).

PAD RAZINE KASPIJSKOG MORA

Od god. 1937. do g. 1946. snizila je se razina Kaspijskog mora za gotovo cijeli metar (83 cm). Ova velika promjena izazvala je cijeli niz korjenitih izmjena u životu i stanju riba i ostalog života u tom moru.

CRNA TOPOLA U RIBARSTVU SOVJETSKOG SAVEZA

Kora crne topole je veoma lagana i slabo upija vodu. Zbog toga su je od davnina upotrebljavali ribari za svoj ribarski alat (mreže). Središte proizvodnje kore od crne topole, koja pod nazivom balbera nalazi primjenu u ribarstvu, nalazi se u Narimu u Sibiriji. Već preko 35 godina iz toga kraja se izvozi po nekoliko hiljada tona ove kore, koja pored pluta, veoma dobro služi ribarima. I naši ribari za iste svrhe upotrebljavaju ovu koru. (zt)

PRENOS TIHOOCÉANSKIH LOSOSA U DRUGE VODE

Za posljednjih 70 godina izvedeni su mnogobrojni pokušaji, da se znameniti istočnosibirski i tihooceanski lososi (ima ih nekoliko vrsta) prenesu u druge zemlje. Do sada je 15 zemalja pokušavalo da izvrši prenos. U zapadnu Evropu preneseno je na milijone otplođene ikre ovih riba, ali uzalud. Uspjeha nije bilo u Engleskoj, Irskoj, Francuskoj, Holandiji, Njemačkoj, Finskoj i Italiji. Izvan Evrope postignut je uspjeh s prenosom ovih riba u Novom Zelandu, Kanadi, Čile i USA. U Novu Zelandiju je pokušano prenijeti do sada svega 37 vrsta riba, ali je uspjeh postignut samo sa 12 vrsta raznih riba, među njima i tihooceanskim lososima. Ovi podaci nam dokazuju, kako su složeni uslovi prenosa riba u nove krajeve. (zt)

ŠTETA OD ŽABA U RIBNJACIMA-MLADIČNJACIMA

Na jednom sovjetskom ribogojilištu ustanovljeno je, da žabe mogu nanijeti veoma veliku štetu ribogojstvu, u koliko se na njih budno ne pazi. Primjeri su pokazali, da su žabe iz bazena sa mlađem jesetre uništile masu mlada. U želucu raspoređenih žaba pronađeno je 15 do 25 kom. mlada. Zbog toga su bazeni morali biti zaštićeni posebnom ogradom. (zt)

UZGOJ SALMONIDA NA JUŽNOM SAHALINU

Pobjedom SSSR nad Japanom u drugom svjetskom ratu opet je Južni Sahalin pripojen Sovjetskom Savezu. Poznato je, da je Japan nakon rusko-japanskog rata g. 1905. uzeo ovaj dio otoka Sahalina.

Kako na Kamčatki i ostalim krajevima i obalama istočne Sibirije, tako i na Sahalinu veoma veliku ulogu imaju u tamošnjem ribarstvu ribe iz roda lososa (salmonidi).

U vodama Južnog Sahalina lovilo se je prije rata oko 100 milijuna komada ovih riba. Na razmjerno malim planinskim rijekama su životni uslovi za ove ribe veoma povoljni. Postojala su brojna ribogojilišta, od kojih je većina razorena u ratu. U 22 ribogojilišta proizvodilo se je oko 130 milijuna oplođene ikre. Sovjetski Savez je već obnovio jedan dio tih ribogojilišta (13) sa kapacitetom od 98 mil. ikre. Obnova i izgradnja novih ribogojilišta se nastavlja. Isto tako na Kurilskim otocima bilo je 15 pastvskih ribogojilišta sa proizvodnjom od 250 mil. ikre. I ta ribogojilišta se obnavljaju. (zt)

RAZNE RIBARSKÉ VIJESTI IZ SOVJETSKOG SAVEZA

Kolhoz »Novi život partizana«, Uletovskog rajona u Čitinskoj oblasti, izgradio je 35 novih ribnjaka u ukupnoj površini od 200 hektara.

Ploveću ribarsku bazu za preuzimanje ribe izgradio je trest »Sjevriha«. Na taj način je omogućeno preuzimanje ribe od ribara na samom mjestu ulova. Tako ribari ne gube vrijeme na prevoz ribe, nego mogu jače i češće iskorištavati svoj alat i vrijeme.

Naročita ekspedicija upućena je u Sovjetski Savez da istraži rijeke i jezera u Karpatima. Te su vode veoma prikladne za uzgoj pastrve pa će biti izgrađena pastvrska ribogojilišta.

Melioracija u delti Volge provodi se na osobit način sa ciljem da se podigne ribarstvo. Obično poslije visokih voda, kada se Volga razlije na daleko i široko, ostanu brojna jezera i rukavi te bare, pune ribljeg mlada. Sovjetska vlast provodi mnogobrojne meliorativne mjere, spajajući ove vodene površine i osiguravajući mlad od propasti uslijed suše. Istodobno se izgrađuju novi i pročišćuju zamuljeni rukavi, koji omogućuju jatima riba, da brže i lakše izadu na mjesta mrijesta. Izgrađuju se naročito ribnjaci za mlad u površini od 10.000 hektara, a već ove godine pušteno je u delti Volge u rijeku preko 130 milijuna mlada raznih riba. (zt)

100.000 PUDI RIBE PREKO PLANA

Ribari, kolhoznici i kolhoznice, ljudstvo motorno ribolovnih stanica i brigade državnog sektora ribolova na Krimu, ispunili su prije roka polugodišnji plan ulova prema obavezi, koju su preuzeli u pismu drugu Staljinu. Ulovljeno je u rajonu Mariupolja 1.105 hiljada pudi riba: to jest za 276 hiljada pudi više, nego za isto razdoblje prošle godine.

RIBARSKI BROD SA KINOM I KNJIŽNICOM

Iz Habarovska je niz rijeku Amur krenuo poseban brod sa knjižnicom i kinom (bioskopom) za ribare, ko rađe uzduž te ogromne sovjetske rijeke. Na brodu se nalazi također i grupa umjetnika i brigada lektora gradskog komiteta SKP(b) iz Habarovska.

»RIBARSTVO JUGOSLAVIJE«

štampa se u dva izdanja i to.

LATINICOM I ĆIRILICOM

Kod narudžbe treba naznačiti koje izdanje preplatnik želi.

Borba trudbenika na ribnjaku sa ledom i snijegom

Zima je bila veoma surova, što je našim odgajivačima riba zadalo mnogo posla i briga. Trebalo je sačuvati nasadnu ribu u zimovnicima, pokrivenim ledom debelim preko 45 cm. Ribari su svakodnevno požrtvovano sekli oduške na ledenom pokrivaču zimovnika i jezera u kojima je riba ostavljena da prezimi. Nije ih ometala ni velika hladnoća, niti košava koja je veoma često besnela preko banatskih ravnica, da svoj težak posao savjesno obavljaju. Uz sečenje oduški bilo je potrebno da se bar nekoliko časova dnevno pumpa sveža voda u zimovnike.

Tako je prošao ceo januar, uz redovno obavljanje svih poslova, često skopčanih sa teškoćama i fizičkim naporom. Poslednjih dana bilo je manje vetrovito, a i temperatura je bila nešto blaža tako da su drugovi sa olakšanjem pomišljali kako je najveća opasnost već prebrođena i da se dođuše polako, približava proleće. Kako je bilo njihovo iznenađenje kada su jedno jutro videli da besni strahovita košava sa ogromnom mećavom. Iako je bila nedelja, pošli su ranije nego obično prema upravi ribnjaka koja je od njihovog sela udaljena nekih 4 kilometra. Snežni smetovi su bili tako veliki, da su se jedva, i to samo u većoj grupi, mogli probijati napred. Ovaj put je bio užasan, ali moralo se preći! Moralo se doći do ribnjaka, jer je riba ostala bespomoćna, ostavljena na milost i nemilost nemilosrdnom vremenu. Najzad su izmučeni i prozbešli stigli na ribnjake, ali su ipak pristupili poslu. Stavljena je u pogon pumpa, odmah su se drugovi rasporedili po zimovnicima i otpočeli da seku led. Odjedared, pumpa je otkazala poslušnost. Prestala je da radi. Znajući kolika opasnost pretila nasadu, svo ljudstvo je bilo na okupu i nije ni pomišljalo da je taj dan dan odmora. Kako se može i misliti na odmor kada je u pitanju tolika količina nasadne ribe, tolika ogromna naredna imovina. Odmah su drugovi mašinci demontirali pumpu i sa užasom utvrdili da je slomljen jedan važan deo, koji može da se opravi jedino na strugu. Mašinska radionica je bila mala i nije imala strug. Najbliže mesto gde se mogao naći strug, bilo je selo koje je od ribnjaka udaljeno za čitavih 8 kilometara. Dakle, jedino rešenje bilo je otići tamo, u mašinsku stanicu, što hitnije opraviti deo i što je moguće brže vratiti se natrag. Za ovaj pothvat bi pod normalnim okolnostima trebalo oko 3 časa. Ali danas nema vremena za razmišljanje. Ne sme da nas zaustavi ni vest da smo potpuno otsečeni od ostalog sveta, do telefon ne radi, da su vozovi ostali na pruži zavejani i da su smetovi toliki da se ne može ići. Ništa danas ne sme da nas spreči. Majstor se odmah spremio, natovarilo na saonice pokvareni deo pumpe, upregnuta su dva najbolja konja i odmah se pošlo.

Da bi nesreća bila još veća, strahovita košava se pretvorila u pravi orkan. Drugovi su počeli da seku led, ali su smetovi bili toliki, da je svaka oduška ponovo zasukta i odmah se zaledila. Pokušano je da se sneg očisti, ne bi li kroz led dopirala dnevna svetlost do dna, tako da vodene biljke proizvedu makar i najmanju količinu kiseonika. Ni to nije pošlo za rukom. Čim je najmanji deo bio očišćen, u istom trenutku je ponovo zavejan. Stanje je bilo očajno. Drugovi su bili već potpuno iscrpljeni, a nikakav uspeh nije postignut. Videlo se da je besciljno i dalje se mučiti. Drugovi su pešli da se malo zagreju, misleći da će se vreme možda ipak malo ublažiti. Posle nepunih pola časa, ponovo su pokušali sve što je bilo u njihovoj moći, ali ni ovog puta nije se moglo ništa učiniti.

Oko 10 časova, dakle 2 sata posle odlaska majstora — rukovodioca mašinske radionice, majstor se vratio.

Nije uspeo da stigne do cilja. Put je vodio preko kraja najvećeg jezera na čijoj sredini su se nalazili ostaci negdašnjeg mosta. Smetovi su na jezeru bili toliki, a sneg je i dalje stalno vejavao, tako da se nije video ni prst preč okom. Usled toga su majstor i kočijaš zalutali i kada su mislili da su već prešli preko jezera, odjedared su se našli na samoj sredini kod negdašnjeg starog mosta. Odma su konje ispregli iz saonica, saonice se nisu više mogle maći s mesta i jedva su uspeali da se orijentišu i da se sa konjima i delom pumpe vrata na upravu. Na licu obojice drugova je bila čitava ledena kora debela kao prst.

Čak ni ovaj propao pokušaj nije mogao drugove pokolebati. Odmah su se uzele druge saonice, upregla tri odmorna konja i ponovo se krenulo na put. Ovoga puta su pošli nasipom pored reke koji vodi do samog sela. Ovde snežni nanosi nisu bili tako veliki, jer ih je košava očistila, ali opasnost je bila još veća, jer se nije ništa videlo, a nasip je uzan. Svakog časa saonice su mogle zajedno sa konjima, a naravno i sa delom pumpe, da se survaju u reku. Prijavila su se dva druga ribara koja su tražila da idu pred sankama i da vode konje. Nikakva opasnost i nikakav napor nije mogao da zaplaši ove drugove. Oni su pred sobom videli jedini cilj, spasti ribu. Riba mora da se spase, moraju da stignu do mašinske stanice, da oprave pumpu i da se vrata na ribnjak. Moraju da izađu kao pobednici iz borbe sa stihijom, jer će inače sva riba uginuti. Uginuće riba koja postoji zahvaljujući njihovom trudu, riba koju su oni negovali, hranili, pratili njen razvoj, čuvali je i sačuvali do sada. Riba ne sme da ugine, ne sme da propadne ono, što su oni stvorili svojim naporom radom od cele godine da bi što više doprineli svom narodu! Ne sme da ugine riba koja je deo njih samih.

Za to vreme na upravi su sa kratkim prekidima stalno ponavljani bezuspešni pokušaji da se smetovi očiste. Oko podne, kao da se strahovito nevreme malo utišalo, ali samo za sasvim kratko vreme, da bi odmah zatim otpočelo u svoj svojoj strahoti. Ovom prilikom uvideli su drugovi da je besciljno ponavljati pokušaje i da ne preostaje ništa drugo, nego sačekati dok se drugovi sa opravljenom pumpom vrata i da se košava umiri. Najgore je čekati u neizvesnosti. Ranije su drugovi svu brigu i strahovanje utapali u nadčovečanskim fizičkim naporima i vreme je za čas preletelo. Ali sada, kada je već prošlo vreme kada bi se pod normalnim prilikama majstor već vratio sa opravljenom pumpom, minuti su se pretvarali u sate. Po svim odeljenjima je vladala grobna tišina i ako je svo ljudstvo bilo na okupu. Svakim minutom nestrpljenje je sve više raslo. Pojedini su pokušali da skrenu misli radeći nešto. Ali niko nije mogao da se skoncentriše. Na svim licima, inače uvek vedrim i veselim, ocrtavala se teška zabrinutost i duševna borba. Kada je počelo da se smrkava, rukovodioc ribnjaka je rekao drugovima ribarima, da svi, osim nekolicine starijih i iskusnijih, pođu kući. Niko nije ni pomišljao da ovoga puta poslušna rukovodioca. Tek na navaljivanje starijih i kada su se uverili da je sada nemoguće raditi, baš i kada bi vreme bilo potpuno mirno, odlučili su da pođu kući, da se odmire, jer sutra treba da su sveži, treba svim snagama da prionu poslu.

Polako se spuštala noć. Užasno zavijanje i urlanje vetra koje je potsećalo čas na zavijanje vukova, čas opet na strahovitu grmljavinu, zadavalo je svima još jednu brigu. Da li su drugovi uopšte uspeali da se probiju do mašinske stanice? Da li se nije usput desilo ono, što niko

nije smeo glasno da iskaže, ali šta je svaki pojedinac sa užasom pomišljao. Zašto ih nema, ako to nije slučaj? Ta prošlo je već čitavih 9 časova od kako su pošli. Svatko se kajao zašto on nije pošao do mašinske stanice, jer ovo napeto iščekivanje, koje kida živce, gore je od svakog fizičkog napora.

Oluja se polako stišavala, kao da je izvršila svoj zadatak. Ceo dan je ometala radove, a sada, kada se inače ne može ništa više raditi, može i ona mirne duše i kao pobednik da se povuče, da se preda zasluženom odmoru, jer je ceo dan bila tako neumorna, kako ne pamte najstariji stanovnici okoline.

Kada je sve drugove skoro potpuno izdalo strpljenje, najzad su stigli drugovi sa pumpom. Jedva su se saonica ma probili do mašinske stanice, gdje je majstor opravio pokvareni deo i odmah su pošli natrag. Sa velikom mukom su došli pred selo u kome su ribari stanovali, ali se dalje nije moglo. Snežni nanosi su bili viši od teških konja. Konji su morali da se ispregnu i ostave u selu. Saonice su ostale nasred puta, a naši drugovi su ponovo pokazali svoju požrtvovnost. Težak deo pumpe (oko 40 kg) poneli su naizmjenično na rukama, putem kojim su se jedva i sami, bez tereta, probijali. Usput su naišla dvojica od

drugova koji su pošli kući i naravno, priključili su se grupici da bi im pomogli. Najteže je bilo preći opet jezero, gde su često upadali tako duboko u sneg, da morali uzajamno da se izvlače. Da je išao jedan od sam, nikada više ne bi stigao do ribnjaka.

Kakva je radost i užurbanost posle dolaska ovih drugova, koji su bili već potpuno iscrpljeni, nastala na ribnjaku, može se lako zamisliti. Drugovi iz radionice sa mah pristupili montiranju pumpe i motora, a za to vreme je svo ljudstvo koje se nalazilo na upravi, pristupilo čenju dovodnog kanala koji je bio zasut ogromnim snegovima. Kako je sada vreme bilo potpuno tiho, to je posao, zahvaljujući ogromnom poletu sa kojim se i tako uzbudljivog dana radilo, bio ubrzo gotov. Već uveliko bila noć kada je pumpa stavljena u pogon. Sa kom motora i žuborom vode, slivali su se glasovi svih drugova: »Riba je spašena! Riba je spašena!«

Da nisu ogromni snežni nanosi ostali kao dokaz čerašnje strahote, svako bi poverovao da je sve ovo samo jedan ružan san, jer je jutro osvanulo tako vjerno i tiho, da je čak radosno zasijalo hladno zimsko sunce.

NAŠE RIBARSKÉ ZADRUGE

O RADU RIBARSKÉ ZADRUGE U STAROJ GRADIŠKOJ

Naša zadruga ima 130 članova sa upisanim udjelima, ali od toga su samo 35 ribari, dok se ostali bave ribolovom kao sportom. Ribolovno područje je rijeka Sava od Jasenovca do Orubice sa svim pritokama u ovom sektoru, od kojih su najvažniji Veliki i Mali Strug.

Zadruga ima jedan motorni čamac prikladan za vuču ribara i njihovog alata, a osim toga ima 4 ribarska čamca na vesla. Zatim zadruga posjeduje dvije veće savske mreže (laptasi), kao i dva prestora na Strugovima. Osim ovih zadružnih plovila i alata, svaki ribar ima svoj manji čamac, kao i sitniji alat, vrške, kece, čiznjake, udice itd.

Prodaja ribe vrši se zajednički t. j. zadružno tako, da svaki ribar ulovljenu ribu preda zadrugi, a ova je šalje prema postojećem planu poduzećima »Riba« u Zagrebu ili »Voćar«, Banja Luka. Manja količina proda se izravno potrošačima u obližnjim mjestima.

Može se reći da je uspjeh zadruge zadovoljavajući, a rad se poboljšava, naročito u zadnje doba, jer smo primili dovoljne količine materijala za izradu ribarskog alata kao i izvjesne količine gumenih čizama i odijela.

Ranije je bilo prigovora sa strane ribara zbog prestora na Velikom Strugu, koji su iskorištavali samo nekoliko ribara. Sada je i to pitanje riješeno, jer je zadruga kupila prestor pa na njem rade izabrane brigade. Tako su i ti prigovori uklonjeni.

Inače se ribolov vršio skupno i pojedinačno. Skupno rade dvije ribolovne brigade sa velikim zadružnim mrežama i dvjema prestorima, a osim ovoga rade pojedini ribari samostalno sa manjim alatom. Jedni i drugi ulovljenu ribu predaju zadrugi po slijedećim cijenama: I. klasa — kečiga, smuđ, som i mladica po 50 din. po kg., II. klasa — šaran i štuka po 40 din. Treća klasa sve ostale vrste ribe, koje se ribarima plaćaju po 30 din. Režijski i ostali troškovi zadruge iznose oko 10.— po kg. Brigadama sa prestora na Strugovima riba se plaća 50% jeftinije od ovih cijena.

Prošle godine uspjeh rada nije bio zadovoljavajući najviše s razloga, što zadruga nije mogla dobiti dovoljne količine materijala potrebnog za izradu ribarskog alata.

Na glavnoj godišnjoj skupštini, kao najvažniji rezultat je zaključak, da se napravi jedna nova velika mreža (tikvara) za primanje i čuvanje ribe, pošto je ova mreža se služimo stara i uzeta pod zakup te jedva zadovoljava potrebama. Izgradnja je već započeta.

Do sada ova zadruga nema veze ni saradnje sa nijednom zadrugom, iako bi to bilo poželjno. Na izgradnju zadružnih domova sudjelovala je naša zadruga i dala za tu svrhu novčani doprinos od Din 8.000.—. Ujedno upisala Narodnog zajma Din 5.000.—.

Na list »Ribarstvo Jugoslavije« pretplaćeno je 10 članova zadruga, ali očekuje se povećanje broja pretplatnika. Imade slučajeva pogrešnog adresiranja pa jedan pretplatnik dobije po dva i više komada odjednom, dok drugi pretplatnici ne dobiju nijedan. Predlažem, da se dosadašnja lista vrši preko zadruge.

Bogoljub Ivanišević

REORGANIZACIJA RADA RIBARSKÉ ZADRUGE U STAROJ GRADIŠKOJ

Ribarska proizvođačka zadruga soj St. Gradiška dne 15. VIII. o. g. održala širi sastanak članstva. Sastanku je prisustvovao izaslanik Ministarstva ribarstva i dužeca »Riba« iz Zagreba. Na poticaj izaslanika predloženo je pitanje članstva, pa je utvrđeno da upravni odbor podnese skupštini prijedlog da se sve neaktivno i neplaćeno članstvo isključi iz zadruge. Nakon toga isključenja u zadrugi bi ostalo 70 članova, za koje se smatra da bi svojom aktivnošću i radom mogli zadovoljiti.

Nakon toga se je predstavnik »Ribe« sporazumno dogodio sa zadrugom o kontrahaži 10.000 kg. ribe po vezanim cijenama, koju će količinu zadruga isporučiti do konca godine. U vezi toga su članovi zadruge na licu mjesta prihvatili.

tili pojedinačne i grupne obaveze, prema kojima je kontrahirana količina premašena.

Ribarska proizvađačka zadruga s. o. j. St. Gradiška je od aprila do konca 1946. god. iznesla na tržište 20.510 kg. svježe ribe. U 1947. god. je prodala 24.150 kg. ribe (od čega je 2.570 kg. slane) za Din. 664.550.

Od 1. I. do 1. VIII. 48. zadruga je prodala 26.318 kg. ribe u svježem stanju, dok je usolila 458 kg. Od prednjeg je po vezanoj trgovini dano 2.686 kg. u posljednjih 14 dana. Za prodanu ribu zadruga je primila 1.225.876 Din.

Kapac

RIBARSKA PROIZVAĐAČKA ZADRUGA S O. J. DRNJE KOTAR KOPRIVNICA

Zadruga je osnovana u novembru 1946. g. Pri osnutku je brojila 30 članova, a kasnije se je širila, te je koncem 1947. g. bilo 111, a danas ima 148 članova. Od tih je 49 povremenih ribara, a ostali su udičari. Ribari su seljaci, dok su udičari većinom radnici i namještenici.

Zadruga obuhvaća Drnje, Torčec, Gjelekovec, Legrad, Sigetec, Komotnicu, Gabajevu Gredu, Gotalovo, Golu, Otočku, Novačku, te Peteranec i Koprivnicu. U iskorištavanju ima vode koprivničkog kotara i to dijelove Mure, Drave i potoke Glibokog, te t. zv. Staru i Novu Šodericu — dva manja jezera, koja su nastala nakon iskopavanja šljunka. Mura i jedan dio Drave su granične vode prema Mađarskoj.

Od ribarskog alata je zadruga u svome početku imala vrlo malo, ali je tokom godinu i po dana uspjela pribaviti barem najnužnije. Do proljetos je sav alat bio pojedinačno vlasništvo, ali u novije vrijeme se nabavlja zajednički alat. Tako je danas od alata i ostalih potrepština:

a) vlasništvo zadruga: 1 nova mreža (alov) 60 m duga, a 5 m visoka, 4 čamca po 8 m dužine, 2.000 kom. udica, 35 kom. košara (korpi) za otpremu ribe, 10 pari ribarskih odijela i 7 pari čizama. Pored toga ima nešto rezervnih užeta i konca za krpanje mreže;

b) vlasništvo pojedinaca: 4 stare mreže od 100×4-5 m, 120 vršci (bubnjeva), 15 križaka, 5 strukova po 50 udica, 3 mala čamca i oko 10 malih barki za čuvanje žive ribe.

Između ribara izdvojena je brigada, koja radi velikim alatima (alovima), a sastavljena je od njih 16 na čelu sa brigadrom Pavleš Stjepanom. Brigada se dijeli na četiri grupe, od kojih svaka ima svoga vođu. Glavni ribolov vrši brigada u zimsko doba, kada ispod leda lovi na svim rukavima Drave i ostalim pogodnim mjestima. U ostala godišnja doba lovi za vrijeme niskog vodostaja u glavnom na prudovima. Na manje vrijednim predjelima grupe rade odvojeno ili po dvije zajedno, dok pri važnijem lovu nastupa jedinstveno čitava brigada. Iako su velike mreže pretežno privatne, u radu su pod punom kontrolom brigadira.

Ulovljena riba se na licu mjesta pakuje i prevozi na najbližu željezničku stanicu, odakle se vrši otprema. Do sada je riba otpremana u Koprivnicu, Bjelovar, Križevce i to zajedničkim prodavaonicama, trg. poduzećima, ugostiteljskim preduzećima, jednom rudniku i dj. internatu.

Ostali ribari love pojedinačno malim alatima i ulovljenu ribu predaju najbližoj nabavilačko-potrošačkoj zajednici. Udičari love ribu načelno za vlastitu potrebu, ali se među njima nađe po nekogi, koji nastoji uloviti i veće količine pa ju kradomice prodaje po višim cijenama.

Po narodnoj vlasti postavljeni proizvodni plan u visini od 20.000 kg. je zadruga prihvatila i sa 50% zadužila brigadu, dok je male ribare zadužila sa preostalim polovicom, određivši svakome količinu koju bi trebao uloviti, već prema njegovim sposobnostima, količini i vrsti alata. Do sada je rad brigade zadovoljio u cijelosti, dok su mali ribari podbacili i krili koliko su ribe iznesli na prodaju.

Brigada prodaje ribu preko zadruga, dok ju mali ribari prodaju pojedinačno i u tome pogledu se vrlo teško vrši kontrola.

Od polučnog iznosa (prema računu) bez obzira na vlasništvo i vrstu alata, ide 20% u kasu zadruga. Odatle se podmiruju režije i nabavlja 20 kom. »Ribarstva Jugoslavije«, koje se dijeli među članstvo. Zadruga vodi knjigovodstvo prema uputama Kotarskog saveza poljoprivrednih zadruga, ali u ograničenoj formi na svega pet knjiga.

Tokom 1946. g. zadruga nije imala nikakvog poslovanja, jer je tek pod kraj godine osnovana. 1947. g. je iznesla na tržište oko 7.000 kg. ribe od čega je ušlo u zajedničku kasu Din. 43.753.— U prvom polugodištu ove godine iznešeno je na tržište 10.772 kg. ribe. U knjigovodstvu je zabilježen promet od Din. 219.528, izdatak Din. 207.709 tako da je gotovina u kasi Din. 11.819. Porez na promet proizvoda zadruga podmiruje redovito.

Od ulovljene količine otpada preko 80% na bijelu ribu.

Uprava zadruga namjerava da postepeno što više proizvodnih sredstava pređe u zajedničko vlasništvo. Pored toga zadruga ima velik interes, da na bari Ješkovo (na lijevoj obali Drave) koja ima oko 80 k. j. izgradi poluribnjak. Prema uputama koje će joj dati ribarski stručnjaci, zadruga bi vlastitom radnom snagom izvršila sve potrebne radove.

Uspije li zadruga učvrstiti svoje redove te zavesti među članstvom potpuni red i disciplinu, može se sa punim pravom očekivati da će se razviti u dobru organizaciju, koja će biti u stanju izvršavati postavljene joj zadatke na opće dobro i na dobro svojega članstva.

Emil Kapac

RIBARSKA PROIZVAĐAČKA ZADRUGA SOJ KRIŽ — DUBRAVA, kotar Varaždin

Ova je zadruga osnovana 1948. god. na poticaj mjesne vlasti. Imade 74 člana, seljaka, koji u glavnom love ribu za vlastite potrebe. Obuhvaća sela Dubrava, Lovrećan, Brezje, Babinec, Kolarec, Cestice i Virje. Iskorištava oko 10 km. Drave duž granice sa NR Slovenijom. Zadruga posjeduje jednu mrežu od 42×2 m koja je kupljena iz utrška zajednički ulovljene ribe, sa unajmljenom mrežom. Mrežom se radi zimi tako, da dođe na rad 30—40 zadrugara, koji sijeku led, vuku mrežu i rade ostale poslove. Nakon odbitka 10% ribe čiji utržak ide u zajedničku kasu, preostala riba se podijeli među članove koji su u radu sudjelovali. U iznimnom slučaju, ako se ulovi veća količina, riba se prodaje u okolnim selima. Čamaca nema, ali ih namjerava nabaviti. Pored mreže imade u pojedinačnom vlasništvu 4 čamca i 40 križaka. Izvjestan dio članova uopće nema alata.

Do sada je ulovljeno svega oko 600 kg. ribe. Nadzor nad vodom vrše 2 državna lugara, uz nagradu od po Din. 500 godišnje, i dio u ribi. Zadruga nema sredenog knjigo-

vodstva. Ribolovno područje želi proširiti na susjedna bolja lovišta.

Prema sadašnjem stanju zadruga, a i uvjetima pod kojima radi, ova zadruga se neće moći razviti u zadrugu od privrednog značaja. Njen će se rad više približavati radu ribarskog društva nego radu proizvođačke zadruge, te ovo treba imati u vidu u daljnjem organizacionom radu.

Kap

RIBARSKA ZADRUGA ZA KOTAR ČAKOVEC

Osnovana je 1947. god., a imade 78 članova. Od toga broja imade 14 udičara, koji su radnici i namještenici, dok su ostali seljaci koji love ribu povremeno. Obuhvaća Trnovec, G. Hrašćan, Pušćine, Nedelišće, Kuršanec, Šandorovec, Jalšovec, Bukovje, Čestijanec, Marof, Peklenicu, Miklavec, Ferketinec, Križovec i Podturen. Iskorištava Dravu, Muru i Trnavu na području kotara. Mura je kao ribolovna voda najvrednija, dok je Trnava skoro bez vrijednosti.

U zadrugi imade jedna mreža od 60 m i 2 mreže od 40 m dužine, oko 20 čamaca te 50 križaka, sve vlasništvo

pojedinaca, ili grupe. Riba se lovi prvenstveno za vlastitu potrošnju, a tek višak se pojedinačno ili grupno iznosi na tržište. Muru i Dravu je zadruga razdijelila na t. zv. »rivire« prema grupama iz sela, a od grupa ubire po kilometru toka Drave Din 220.—, a Mure Din 300.—. Pored toga svaki član mjesečno doprinosi po 10 Din. Važni i daci su joj: zakupnina za vode, plaća knjigovođe i 1 kom. lista »Ribarstvo Jugoslavije«, kojeg dijeli po revima i zadržava za upravu. Knjigovodstvo se vodi u skupačnom obliku, a vrlo dobro je organizirano izvještavanje ulovu ribe.

Grupa ribara u Miklavcu (na Muri) je najagilnija ističe se između ostalih. Ova je grupa za jednu priredbu poklonila Narodnoj Fronti 90 kg. ribe, kao svoj doprinos čime je znatno potpomogla uspjehu priredbe, sa kojeg je prihod dat u dobrotvorne svrhe.

Ova zadruga sada zapravo i nema nekog zadržavanja rada, no oslanjajući se na Muru, a uz sređenije svojih organizacionih prilika prema zadržanim načelima, mogla se razviti u organizaciju privrednog značaja i svojim radom zadovoljiti.

Kap

RAZNO

TEŽAK GUBITAK

Ribnjačarstvo u Poljani pretrpjelo je ovih dana težak gubitak. Dne 25. VII. o. g. poginula su od groma dva dobra, stara saradnika tog poduzeća: čuvar Pavle Poštić i ribarski majstor Andrija Španić. Na vršenju dužnosti, iako je bio dan nedjeljnog odmora, zateklo ih je nevrijeme. Koliba od šaša na nasipu IX. ribnjaka u koju su se sklonuli, pružila im je slab zaklon: drugog jutra pronađena su na mjestu gdje je ranije bila koliba dva karbonsizirana lješa. Po nalazu komisije, puška čuvara Poštića privukla je grom.

Pogreb poginulih obavljen je 27. VII. o. g. na mjesnom groblju u Kaniškoj Ivi uz učestvovanje čitavog radnog kolektiva, uprave poduzeća članova Glavne direkcije za slatkovodno ribarstvo i mase naroda iz okolnih sela. Od pokojnika oprostili su se kratkim govorima direktor poduzeća prof. Marjanović i pretsjednik Sindikalne podružnice, drug Šari.

Gubitak ovih drugova bolno je pogodio Ribnjačarstvo u Poljani, koje je s njima izgubilo dva najbolja i najvrednija saradnika. Obojica su bili uzor odanosti, marljivosti i zalaganja i poštenja — dva rijetka radnika, koji su gotovo čitav život proveli u poduzeću. Pavle Poštić proveo je na tom ribnjačarstvu 26 godina, dok je Andrija Španić od ranog djetinjstva radio na ovom i drugim ribnjačarstvima. Iako su obojica bili 50-tih godina — po radnom elanu, zalaganju i osjećaju odgovornosti, služili su za primjer čitavom radnom kolektivu tog poduzeća.

Poginuli su na radnom mjestu, iako nije bio radni dan; poginuli su na časnom frontu, u borbi za ostvarenje Plana, kao heroji rada.

Sindikalna podružnica Ribnjačarstva u Poljani izgubila je s njima dva dobra člana i druga.

Uprava poduzeća, Sindikalna podružnica i svi oni, koji su ih poznavali, sačuvat će trajnu uspomenu na dobre, drage drugove.

Neka je slava Pavlu Poštiću i Andriji Španiću!

Zagreb, 20. kolovoza 1948.

Zlatko Livojević

STANJE NA VELIKOM I MALOM STRUGU

Kao lijeve pritoke rijeke Save u zakupnom reviju Ribarske zadruge Stara Građiška, a između mjesta J. blanac i Gornji Varoš, utiču Veliki i Mali Strug. U cilom slivu rijeke Save, a i ostalih naših rijeka gotovo nema boljeg i prikladnijeg prirodnog mrijestilišta za ribu nego što su površine između ova dva Struga.

Prilikom svakog dolaska rijeke Save, ogromne količine vode izliju se kroz ove Strugove u polja, šumolivade, što je od velike važnosti za mrijest ribe, a naročito za šarana, smuđa i ježa koji sa vodom ulaze u poplavljene površine, gdje puste ikru na pogodnim mjestima. Ostoga ove vrste ribe nailaze na obilatu hranu po poplavljenim površinama. Kod većeg nadolaska rijeke Save, poplavljene površine znadu doseći više hiljada hektara.

Svaki izliv Save ribarska zadruga u St. Građi racionalno iskorištava na taj način, što postavi na svaki Strug po jedan prestor propisnog pletenja t. j. 10 cm čvora do čvora tako, da je omogućeno slobodno kretanje sitnoj ribi. Postavljanje prestora vrši se kad voda počne opadati, a dok voda raste, prestori se vade.

I pored toga što ribarska zadruga ima čuvara ribolova a i sami zadrugari svi paze, ipak se događaju nepoželjni slučajevi od strane okolnih žitelja na taj način, što se odnosi, naročito čobani sa vilama, lopatama i drugim gospodarskim alatom ubijaju ribu, ne vodeći računa da li je riba pustila ikru ili nije.

Bilo bi stoga poželjno da ovaj moj člančić pročita i svi pretstavnici Narodne vlasti, a naročito oni u čijoj nadležnosti spada sprečavanje ovog načina ribolova.

Bogoljub Ivanišević

ZALUTALA PASTRVA

U veljači 1948. god. ulovio je ribar Rudolf Pehar, predsjednik Ribarske zadruge u Erdetskoj Tišini, jednu pastrvu tešku 6.80 kg., u rijeci Odri, oko 8 km. uzvodno od njenog ušća u Savu. Ribari iz okolice, koji su vidjeli ovu pastrvu, bili su iznenađeni i začuđeni, jer tamo u čijem nisu nikada ulovili nijedne pastreve.

Inače ribari iz Erdetske Tišine ulove u Šavi od vremena do vremena po koju mladicu-glavaticu, koja živi pojedinačno u tom dijelu Save, kao i u Kupi. Komade u težini od 3—15 pa i više kilograma otpremaju na tržište u Zagreb ili Sisak. Prema tome oni mogu dobro razlikovati pastrvu od mladice-glavatice.

Z. T.

ZABRANA RIBOLOVA NA RIJECI JADRO

Ministarstvo ribarstva NRH pod Br. 16.792/48, od 10. VIII. 1948. zabranilo je svaki ribolov bilo kojim sredstvom na rijeci Jadro od izvora do ušća u more, jer ta rijeka postaje zaštitno područje i sastavni dio Pastrvskog ribogojilišta Solin, kod Splita. Ova zabrana se ne odnosi na organe spomenutog ribogojilišta, koji će po službenoj dužnosti loviti ribu za rasplodne svrhe.

UGIBANJE RIBA U BOSUTU

Od 6. VIII. 1948. voda u rijeci Bosut od Vinkovaca pa dalje nizvodno, pocrnjela je uslijed kvašenja ponoplje u Kudeljari u Vinkovcima. Iako je zabranjeno trovanje riba vinkovačka kudeljara i ove godine kvasi konoplju u Bosutu. Riba je počela ugibati 8. VIII., prvo sitnija, a poslije veća svake vrste. Idući obalom Bosuta oko 3 km vidio sam ogromne količine uginule ribe. Poslije 17. VIII. izgleda da je riba prestala ugibati (ili je već sva u tom dijelu uginula!? Primj. ur.). Zar nema nekakvog načina da Kudeljara prestane sa nanašanjem štete ribarstvu?

F.

TROVANJE RIBE NA VELIKO

Iz godine u godinu dižu se tužbe protiv trovanja ribe močenjem lana i konoplja. To se naročito dešavalo na rijeci Karašici, duž koje leže brojna sela Valpovštine, i to redovno od sredine kolovoza pa nadalje. Dakle baš u to doba, kada bi trebao započeti intenzivniji ribolov u toj rijeci, počinje veliko ugibanje ribe. Seljaci se izgovaraju, da nemaju druge mogućnosti za močenje ovih industrijskih biljka, što dakako ne stoji. Razlog je tom njihovom postupku i u tome što su se neki polakomili za ribom, do koje dolaze najlakše i bez truda baš na taj način, trovanjem, a ne znaju, koliku štetu čine ne samo cijeloj zajednici, nego i samima sebi, uništavajući toliku ribu, koja bi im u kasno jesensko doba donosila veću korist i prijala bolje. Ovako ju radije hvataju onako omamljenu, polumrtvu ili mrtvu od otrova, izvučenu iz tople i okužene vode. Vlasti su dosad upozoravale narod na štetnost od takovog postupka, ali bez velike koristi. Tom štetnom radu bit će učinjen kraj tek onda, kada mjesni odborji budu organizirali izgradnju posebnih močila u kojima će svako selo močiti lan i konoplje, a što nije skopčano niti s osobitim troškovima niti naročitom potrebom materijala. Ukoliko se ipak ponovi negdje takva nepodobština, neka se krivci pozovu na odgovornost i osjetljive kazne. Kod sela Črnkovaca, kotar Donji Miholjac, sagrađena je velika kudeljara, koja je već od prošle godine u pogonu. Nemajući onda još druge prilike za močenje konoplje, učinilo se to u rukavu Drave ispod susjednog sela Podravski Podgajci, kojom je prilikom također uništena sva riba u toj vodi. Međutim je tvornica ove godine izgradila bazene za močenje, pa ima nade, da će podgajačka Stara Drava biti u buduće pošteđena od takve katastrofe.

Kod Darde u Baranji podignuta je također velika kudeljara. Kako u blizini nije ni tu bilo druge prilike za močenje osim jednog, neke vrste, jezera u površini od

nekoliko jutara, to je i riba u tom jezeru ponajviše šarani, štuke i somovi pala žrtvom tog trovanja. Steta se ovdje jednako kao i u Podgajcima mogla ukloniti ili barem smanjiti, kad bi oni, koji su naredili to močenje, pozvali jednu ekipu ribara, da se prije puštanja otrova u vodu polovi riba u njoj. Toga se dakako nije nitko sjetio, barem ne za vremena. Tko snosi odgovornost za tu štetu?

R. H. L.

USPAVLJIVANJE I OMAMLJIVANJE RIBA INJEKCIJAMA

U radu na ribogojilištima, kao i na naučnim ekspedicijama i u naučnim ribarskim institutima, događa se da treba veoma krupne žive ribe prenositi ili vršiti na njima razna opažanja, mjerenja itd. Na pr. sovjetski naučni radnici i ribogojci često imaju posla sa krupnim jesetrama morunama i drugim ribama iz njihovog roda (Acipenseridae). Ovakav rad je neobično težak, a za krupne ribe i štetan, jer se bacaju i otimaju, ozljede i uslijed toga često ugibaju.

Stoga su u praksi počeli primjenjivati razna sredstva za olakšanje rada. Najnoviji način pomoću uštrcavanja narkotika (omamljujućeg sredstva) primijenili su u Americi za dobivanje krupnih morskih riba za »oceanarij« (ogromni morski akvarij). U floridskim vodama, prigodom lova ovakvih riba, bacaju na ribu u moru, naročite osti (harpun) sa šupljom krupnom iglom, kroz koju ribi pod kožu i u meso ulazi narkotičko sredstvo i omamljena izvrne se i umiri. Tada prenose ovakvu krupnu ribu (to isto rade i s velikim morskim psima) u oceanarij, gdje poseban ronac nastoji kod nje izazvati opet disanje, koje zamre uslijed nepokretnosti ribe, odnosno njenih škrga.

(zt)

RIBE U ENGLEŠKOM JEZIKU

U engleskom jeziku se i raci i kitovi i morske zvijezde i druge životinje nazivaju ribama. Na pr. riba je fish, a rakovi su crayfish, morske zvijezde starfish, kitovi whalfish, školjkaši shellfish itd.

ULOV — PROIZVODNJA RIBE U USA

God. 1941. ulovljeno i proizvedeno je u USA 2.29 milijardi kilograma ribe i ribarskih proizvoda. To je najveći ulov otkako postoji USA. God. 1945. je ulovljeno 2.03 a god. 1946. još manje t. j. 1.89 milijardi kilograma. Sastav lovine se je znatno izmijenio prema predratnom. Porastao je do ogromnih razmjera ulov jedne vrste haringe, koja se upotrebljava samo za proizvodnju ribljeg brašna i masnoće. Silno je pao ulov srdele i lososa, a porastao ulov tune.

(zt)

MEĐUSOBNO PROŽDIRANJE PASTRVA I DRUGIH SALMONIDA

Odavno je poznato da pastrve, mladice-glavatice i druge ribe iz roda salmonida spadaju među grabljivice, koje uništavaju i svoj vlastiti podmladak. O značenju ovoga svojstva kod pastrva uvjerali su se mnogi ribogojci u svojim ribnjacima, ali ipak nikome nije bilo točnije poznato do kojih granica ili količina ide šteta, što je ove ribe nanose sebi, odnosno čovjeku, koji ih uzgaja ili koji ih lovi u otvorenim vodama.

Sovjetski naučni ribarski radnik R. S. Semko, na radu u Kamčatskom odjelenju Tihooceanskog instituta

ribarstva i oceanografije, objavio je u Žoologičeskom žurnalu, izdanju Akademije nauka SSSR (svezak XXVII, br. 1, 1948), rezultate opažanja u tom pitanju. U cijelom nizu godina vrše se istraživanja, veoma opsežna i veoma točna, koja nam pružaju sliku međusobnih odnosa odraslih i sitnih pastrva, odnosno tamošnjih salmonida. Ustanovljeno je da samo za jedno ljeto od mlađa propadne 51 do 84%, a od jednogodišnjaka 6 do 33% i konačno od dvogodišnjaka 0.7% uslijed proždiranja po odraslijim ribama iste ili slične vrste salmonida. Za naše ribogojce su ova opažanja od velike važnosti i koristi. (zt)

UDIČARSTVO

RIBARSKO DRUŠTVO SV. IVAN ZELINA je postojalo oko 15 godina no tokom rata je prestalo sa radom. U januaru 1948. god. je na poticaj nekog ljubitelja udičarstva obnovljeno i danas broji oko 40 članova. Kap.

HRVATSKO RIBARSKO DRUŠTVO NOVI MAROF postojalo je oko 12 godina do rata kada je prestalo sa radom. Obnovljeno je 1946. g., međutim su mu pravila odobrena tek 1948. g. Danas broji 35 članova većim dijelom namještenika i radnika, a ima i nekoliko seljaka. Imade u iskorištavanju dva Bednje i Lonjice. Većina članova lovi ribu udičama, ali neki članovi love križacima.

Društvo je u stvari slabo aktivno i rad se odvija stihijski. Sa udičarskim priborom društvo stoji vrlo slabo, pa je i to jedan od uzroka da se rad ne odvija bolje.

Kap.

VARAŽDINSKO RIBARSKO DRUŠTVO imade 140 članova i aktivno je. Pored udičara, koji su u glavnom radnici i namještenici, imade 25 članova seljaka, koji love ribu križacima i za prodaju. Društvo iskorištava dijelove Drave, Plitvice i Bednje, a na njima vrši nadzor preko 5 čuvara ribolova. Članarina se naplaćuje godišnje Din 300.— za udičare, a Din 800.— za križaćare u što su uračunate i udičarske odnosno ribarske iskaznice.

Društvo imade interesa za umjetno razmnožavanje mladica-glavatica, koje žele nasaditi u Dravu. Kap.

RIBARSKO DRUŠTVO ZA KOTAR LUDBREG je osnovano 1946. god. a sada imade oko 500 članova. Od toga je 400 udičara (radnici, namještenici, djaci), a oko 100 povremenih ribara (seljaci) koji love ribu križacima. Društvo imade u iskorištavanju Dravu, Bednju i Plitvicu na Području kotara Ludbreg. Ovo je prilično dobro ribolovno područje pa društvo namjerava nabaviti potreban veliki alat (alove) te čamce i proizvoditi ribu za tržište.

U tom slučaju bi se karakter poslovanja društva iz temelja izmijenio, pa bi se imala izvršiti reorganizacija. Do konca 1948. god. društvo bi se imalo pretvoriti u zadruhu, kojoj bi bio osnovni zadatak proizvodnja ribe za tržište. Udičari bi ostali u okviru zadruge kao zasebna sekcija. Društvo imade dva čuvara ribolova, a članarinu naplaćuje Din 100.— po osobi, od čega ujedno nabavlja iskaznice. Kap.

RIBARSKI SAVEZ U PLZENJU (ČSR)

U ovom Ribarskom savezu organizirano je 20 ribarskih društava, 7 raznih organizacija i ustanova te 37 pojedinaца. Usprkos suše u god. 1947. plan je izvršen.

ŠARAN OD 18 KG

Dne 15. VI. 1948. god. ulovio je vrškom ribar Makovičić golog šarana (Lederkarpf) teškog 18 kg, — koji potiče iz naših ribnjaka. Makovičić je ulovio u rijeci Savi kod Motažičkog limana. Iz ovog primjera vidi da ribnjački šaran može u otvorenom dostići veliku težinu i krupnoću.

Bilo bi dobro da ribari iznašaju ovakove slučajeve putem našeg lista, kako bi širi krug mogao o takovim slučajevima biti obavješten.

Ribolovno područje Saveza dugo je 835 km, imade 277.8 km pastrvskih voda. Prema broju dolazi na 1 km vodenog toka prosječno 3.2 ribara dišnjom lovinom od prosječno 13.5 kg. na svakog. Od toga je bilo 7.43 kg. plemenite ribe, a 6.10 kg. riba.

Ukupna lovina svih članova iznosila je u 1948. 35.393 kg. u vrijednosti od 832.872.— Kšs.

BROJ ORGANIZIRANIH UDIČARA OSIJEKA

Broj organiziranih i neorganiziranih udičara u Osijeku i okolici pokazuje stalno tendenciju porasta. negdje broj opada, uzrok je tome samo preseljenje. vjerovatno je, koliko je udičarski šport baš u posljednje tri godine postao u nas popularan, a značajno je povećan broj novih udičara popunjavanja procentalno ponosom redova intelektualaca, pa i omladine. Dakle za prošlu godinu nije bojazan. Organiziranih udičara ima: u gornjoj školi 440, u donjogradskom 160, dok u školi u Retfali imadu svoje udičarske sekcije, u kojima ima oko 660—880. Velik je i broj simpatizera udičarskog športa.

U okolici Osijeka također se razvija odnosno organizira udičarski šport. Tako je osnovano i društvo u drvnom Kombinat u Belišću, a u varu obnovljeno tamčnije ribarsko-udičarsko koje je 11. o. m. imalo svoju konstituantnu skupinu u koje su učlanjeni udičari Vukovara i kombinata i gurbe Borovo.

DVA DOMA RIBARSKO-UDIČARSKOG DRUŠTVA U OSIJEKU

Od jačih akcija na ribarsko-udičarskom spomenuti mi je dvije akcije gornjogradskog udičarskog društva. Prva je već izvršena na donjogradskom ribnjaku, gdje je tokom zime podignut trošak od Din. 40.000.— obrambeni nasip na mjestu voda za višeg vodostaja prelijeva iz ribnjaka u i tom prilikom odlazilo mnogo ribe iz ribnjaka. njom nasipa uklonjena je i ta smetnja, pa je šteno u ribnjak 10.000 šarančića godišnjaka i njaka iz Našičkog ribnjačarstva. U ribnjaku uz jašnje šarane ima još linjaka, karasa, grgeča i te dosta bjelica. Nadalje je uprava društva masovnu akciju za gradnju reprezentativnog udičarskog doma na Dravi 500 met. udaljeno od rašice u Dravu. Gradnja je već započeta. Svota 220.000.— kupljena su u gradu dva masivna

koja su porušena, a dobivena opeka i drvena građa pre-nijeta je motornim čamcima poduzeća »Riba« na mjesto gradnje. Sav posao oko prenašanja te velike količine građevnog materijala izvršili su članovi na dobrovoljnoj bazi, pa to čine i sada kod same gradnje, dakako uz saradnju plaćenih stručnih radnika i majstora. Sam dom na Dravi bit će lijepa i velika zgrada sa »Saletima« i drugim nuzprostorijama. Uz zgradu uredit će se vrt, odnosno park, zatim plaža na Dravi s dokovima i spremištima za čamce. Do ovoga doma dolazi se bilo čamcima bilo željeznicom do Josipovca (prve stanice od Osijeka), odakle treba pješaćiti do doma samo 20 minuta. Kad se bude uredio i put od nekoliko stotina metara kroz jednu šumu, moći će se doći pješice izravno iz Osijeka za podrug sata hoda, i to neprestano uz Dravu. Tako će društvo imati dva lijepa doma, jedan na društvenom ribnjaku u Satnici, a drugi ovaj na Dravi. Time omo na najljepši i najkorisniji način proslavljuje 25-godišnjicu svojeg opstanka.

Donjogradsko Udičarsko društvo »Drava« ima t. zv. Gregorićev ribnjak, koji se također uređuje i koji bi mogao dati lijep ribarski šport, kad bi članovi društva pokazivali više volje i smisla za konstruktivan rad. Zasad cijeli teret obaveza i dužnosti leži na nekolikoini požrtvornih članova.

R. H. L.

RIBARSKO-UDIČARSKI REVIRI OSIJEKA I OKOLICE

Osječki udičari imaju u normalnim prilikama priličan broj dobrih revira. To je u prvome redu sama Drava, u kojoj se lovi sa sve tri metode. Metodom lova na dnu love se smuđevi, somovi i šarani (isključivo bez plovca, s jačim olovom), zatim se špinuje i lovi umjetnom muhom, kada to vodostaj i bistrina vode dopusti. Ponajviše se polazi do ušća Karašice u Dravu (8 km. uzvodno od Osijeka), pa ispod Donjega grada Osijeka sve do ušća Drave u Dunav, zatim u samom Dunavu kod Aljmoša i Erduta, te uzvodno do ušća Drave sve do Batine Skele. Na dijelu udičarske izlete polazi se motornim čamcem, kojih ima već lijep broj, jer od novijeg vremena postoji u Osijeku i Društvo za športsko riječno brodarstvo, u kojemu imaju oko 30 članova udičara s vlastitim motornim čamcima. »Starinski« lov na čepove (pluta) vrši se poglavito u brojnim stajaćim vodama (rukavima

Drave i Dunava, od kojih treba spomenuti u prvome redu vode beljskog državnog dobra u baranjskomj trokutu između Dunava i Drave, zatim na slavonskoj strani »Dunavac« kod Erduta, »Poriče« između Erduta i Aljmoša, Stara Drava kod Bijelog Brda i Sarvaša, t. zv. Gregorićev ribnjak ispod Osijeka Donjega grada (koji je dan na upravu i iskorištavanje donjogradskom udičarskom društvu), pa onda, Staru Dravu Retfalsku, a onda opet na baranjskoj strani brojne tihe vode u bivšim Draškoviće-vim šumama. U kategoriju voda, u kojima se lovi isključivo metodom na dnu, pripada — zbog dosta sporog toka — i sama Karašica, u kojoj Osječani love ponajviše kod mjesta Satnice, željeznicom i cestom 16 km udaljeno od Osijeka (gdje se u neposrednoj blizini nalazi ribnjak gornjegradskog udičarskog društva), pa onda još od mjesta Petrijevača do ušća Karašice u Dravu. To bi bile uglavnom vode, na koje se priređuju udičarski izleti, bilo pojedinačno bilo u većim ili manjim grupama, na bliža mjesta pješice, biciklima ili običnim čamcima, na udaljenija mjesta željeznicom ili motornim čamcima. Razumije se, da se uz samu udičarsku pasiju vezuju i drugi korisni športovi i fiskultura: motoristika, biciklistika, veslanje, plivanje, sunčanje i drugo. Kako rekoh, u tekućim vodama peca se uglavnom na smuđeve, šarane i somove, blinkerima i muhom na bolene, a samo muhom na jezove, u Dunavu i na kečige, u stajaćim vodama lovi se na »štoplove« šaran, linjak, karas, grgeč (ovdje nazvan »bandar«), pa deverika i druga bjelica, čak i patuljasti američki somić (koji znade doseći i težinu od 1/2 kg), zatim štuka, koja se na prikladnim mjestima (kao na primj. u Belju) dobiva u lijepim primjercima i na blinkere. Koliko se lovi? To je dakako problematična stvar. Uspjeh zavisi ponajviše i u prvome redu od migracije i brojnog stanja ribe, koje je posljednjih godina iz notornih razloga vrlo opalo, zatim od vodostaja i vremenskih prilika, te konačno od savršenosti pribora i individualnih mogućnosti kod pojedinih udičara. Kako u Osijeku ima već lijep broj dobrih »špinera« i »mušičara«, to postoji želja, da se to novo znanje i iskustvo isproba i na planinskim — salmonidskim — vodama, pa ako prilike budu dozvolile, to će se osječki udičari doskora pojaviti i na Vrbasu, Bosni, na Kupi, Lici, dalmatinskoj Krki i drugim vodama.

R. H. L.

UNIŠTAVANJE RIBA

RIBARSTVO NA ORLJAVI

Ispod Papuka, prolazeći kroz Požešku dolinu protječe riječica Orljava, primajući niz manjih pritoka i utječe u Savu kod Kobaša. U svojem gornjem dijelu Orljava i neki od pritoka, koji izviru u Papuku, su izrazite visinske vode u kojima je prije rata bilo dovoljno pastrve. Spuštajući se u ravnicu, Orljava postepeno mijenja svoj karakter i postaje nizinska voda.

Do rata je niz godina u Sl. Požegi postojalo ribarsko društvo, koje je iskorištavalo spomenute vode, čuvalo ih i u par navrata nasadivalo. Udičari su u visinskim predjelima loveći pastrvu nalazili ugodnu razonodu. Oko Sl. Požege i niže u Orljavi je bilo šarana do 8 kg. težine, zatim nešto soma, štuka te bijele ribe.

Tokom rata je društvo prestalo sa radom, a riba je većim dijelom poništena. Po oslobođenju je društvo obnovljeno, ali je slabo aktivno i nailazi na poteškoće u radu. Tako su vode opustjele. Danas se malo ribe može uloviti i ta je u glavnom sitna, a šarana i soma skoro i

nema. Dok u visinskom dijelu vode čuvaju lugari, dotle u nizinskom uopće nema nadzora. Pored toga dolazi do povremenih ugičanja i ono malo ribe što je imade u Orljavi, tako da se riba teško može razmnožiti i odrasti. Ugičanje nastaje uslijed onečišćenja, koja dolaze iz nekoliko kanala. Naročito se nečistoća gomila iz jednog kanala koji utječe u Orljavu nešto niže brane električne centrale. Pošto brana skrene čitavu količinu vode u kanal, ispod brane je na nekoliko kilometara Orljava plitka i skoro niti ne teče, osim za jakih i naglih kiša. U tako plitku i skoro stajaću vodu kanal izbaci veliku količinu fekalija i inih onečišćenja, koja se kroz izvjesno vrijeme tako koncentriraju, da riba mora bježati ili uginuti. Ako pak naiđe nagli dotjecaj sa Papuka i voda prelje preko brane, tada ova voda, pred sobom gura onečišćenja kao jedan pojas i kuda ovaj prolazi, riba mora ugičati sve dok se nečistoća ne razrijedi. Ove godine je već tri puta uginula riba na potezu dugom oko 3 km, a svaki puta je uginulo najmanje po 200—300 kg. ribe.